

UTKAST NUMMER 1

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGGEN 2010

Varje lång resa börjar med ett första steg. Ett steg som omvandlas till tusen andra och som rätt vad det är för oss till våra mål. Vi har tagit första steget.....

UTKAST NUMMER 1!
UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

Innehåll	Sida
1. UTVECKLINGSPLANENS MÅL OCH ANSATS	3
2. HISTORISK BAKGRUND	5
3. LOKAL EKONOMISK ANALYS	5
4. BEFOLKNINGEN I USKENBYGDEN.....	6
5. UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN	8
5.1. BARN OCH UNGA I USKENBYGDEN	8
5.2. ÄLDRE I USKENBYGDEN	9
5.3. ARBETE OCH NÄRINGS LIV I USKENBYGDEN	10
5.4. BOENDE OCH BEBYGGELSE I USKENBYGDEN	12
5.5. SAMHÖRIGHET OCH LIVSKVALITET I USKENBYGDEN	12
5.6. REKREATION OCH FRITID I USKENBYGDEN.....	14
5.7. KULTUREVENEMANG OCH NÖJEN I USKENBYGDEN	15
5.8. VÄGAR OCH TRANSPORTER I USKENBYGDEN	16
5.9. IT OCH TELEKOMMUNIKATION I USKENBYGDEN	18
5.10. BESÖKSNÄRING OCH FRITIDSBOENDE I USKENBYGDEN.....	19
5.11. KULTURMILJÖER – INDUSTRIMINNEN I USKENBYGDEN.....	20
5.12. NATUR OCH MILJÖVÅRD I USKENBYGDEN.	21

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

1. UTVECKLINGSPLANENS MÅL OCH ANSATS

Lokala utvecklingsplaner är ett sätt att få igång utvecklingsaktiviteter på landsbygden. Lindesbergs kommun ser lokala utvecklingsplaner som en del i kommunens utvecklingsarbete och ett sätt att mobilisera lokal kreativitet och initiativkraft. Den lokala utvecklingsplanen är tänkt som ett resultat av en ”nerifrån – upp - ansats”, d.v.s att förslag, idéer och initiativ ska komma från boende och verksamma i en bygd, by eller annat område som KAN gå över kommungränser.

Uskenbygden omfattas traditionellt av byarna Öskebohyttan, Garphyttan, Uskaboda, Mårdshyttan, Siggeboda, Siggebohyttan och Öskevik och förknippas med hyttverksamheten som förr fanns runt sjön.

Utvecklingsplanen för Uskenbygden ska värna om bygden runt sjön Usken i Lindesberg och Nora kommuner på ett sådant sätt att boendes, besökandes och näringslivets intressen främjas. På samma gång skall planen verka för att livsmiljön bevaras samt att kulturella värden och industriell historia hålls levande. Planen ska också främja samhörigheten i bygden och bli en betydande informationskälla för bygdens olika intressegrupper.

På ett möte arrangerat av Uskenbygdens Väl i Öskevik den 31 mars 2010 presenterades tanken med en lokal utvecklingsplan. Det beslutades att starta ett projekt med syfte att ta fram en Utvecklingsplan för Uskenbygden och följande arbetsgrupp tillsattes.

Walter Paavonen, Siggebohyttan. Projektledare, sammankallande
Carin Ehrenbåge, Mårdshyttan
Silke Frank, Öskevik
Anders Eriksson, Uskaboda
Bengt Gustavsson, Öskebohyttan
Hilkka Paavonen, Siggebohyttan
Jan Östberg, Salaboda, Historisk inledning/tillbakablick

Styrelsen för föreningen Uskenbygdens Väl äger projektet och är beslutsgrupp. Bygdens föreningar utgör referensgrupper i projektet.

Utvecklingsplanen för Uskenbygden görs i två nivåer:

1. Utvecklingsplan – en långsiktig vision om utvecklingen i bygden: Denna nivå har en horisont på 5 – 10 år. Den omfattar en mångfald delområden och aspekter och begränsas inte alltför hårt av praktiska eller tekniska restriktioner. Planen revideras och uppdateras vartannat år.

2. Handlingsplan för det närmaste året: Med utvecklingsplanen som bas, görs en handlingsplan för det närmaste året. Handlingsplanen omfattar de mest prioriterade åtgärderna/aktiviteterna samt t ex förslag som låter sig genomföras med egna resurser. För varje aktivitet i handlingsplanen tillsätts en arbetsgrupp som bereder genomförandet samt upprättat budget och tidsplan.

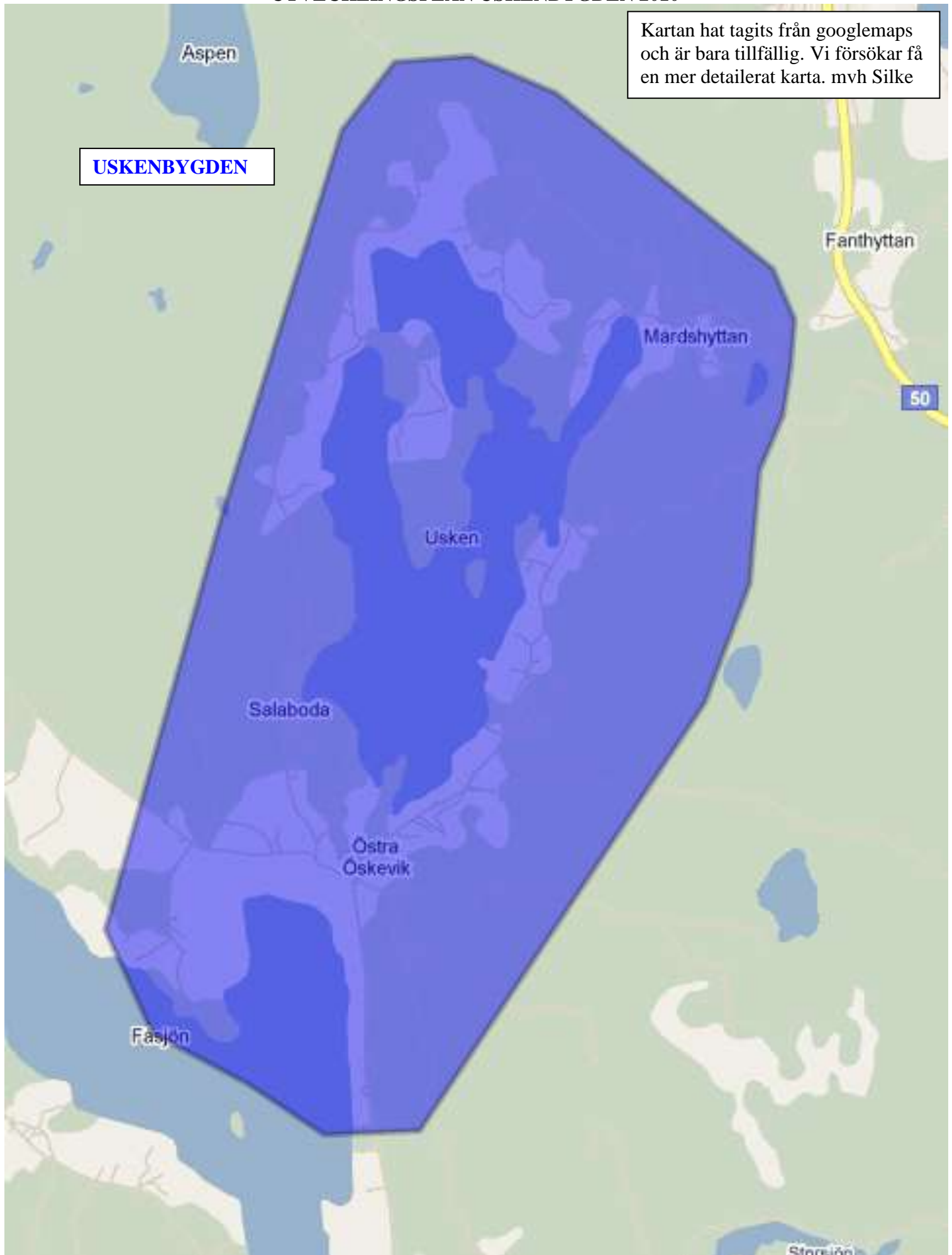
Förslag och idéer till Utvecklingsplanen har insamlats genom samtal, intervjuer och en enkät som delats ut till alla hushåll och fritidshus i bygden.

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

Kartan har tagits från googlemaps och är bara tillfällig. Vi försöker få en mer detaljerat karta. mvh Silke

USKENBYGDEN

Storsjön

UTKAST NUMMER 1!
UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

2. HISTORISK BAKGRUND

3. LOKAL EKONOMISK ANALYS

Näringslivet i Uskenbygden består av småskalig näringsverksamhet i en rad olika branscher. En genomgång visade att ca 65 företag finns registrerade i bygden. De flesta är enskilda firmor utan anställd personal. En tredjedel, ca 20 st, sysslar med skogsförvaltning – ofta i kombination med mindre jordbruksverksamhet, småskalig djurhållning eller annan verksamhet.

Endast ett par av jordbruksföretagen har mjölkproduktion eller djurhållning i större skala.

Ett 10-tal av bygdens verksamheter är inom transport, service och hantverk. Av dessa är ett par entreprenadföretag inriktade på skogsavverkning, transporter och markbearbetning. Drygt ett tiotal verksamheter är rena tjänsteföretag såsom konsulter, bokföring, kulturell verksamhet eller inom vård och hälsa. Endast ett företag har handel som huvudsaklig verksamhet.

Arbetspendlingen till arbetsplatser i Lindesberg, Nora, Storå och Örebro är viktiga komplement till den lokala sysselsättningen.

Inom besöksnäringen har bygden tre viktiga verksamheter: Siggebohyttans Bergsmansgård, Uskavigården och Blåbandrörelsens Kurs- och Länergård Vreten. Därtill finns ca 200 fritidshus runt sjön Usken.

Många av företagen i bygden har troligen mycket liten eller ingen verksamhet alls.

Det finns ingen lokal dagligvaruhandel i bygden utan inköp görs i Nora, Lindesberg, Guldsmedshyttan eller annan ort som man ändå arbetspendlar till. Skola finns inte heller i bygden utan barn och ungdom pendlar till ca en mil till Lindesberg, Nora eller Guldsmedshyttan. Barnomsorg saknas helt i Uskenbygden.

I byarna runt sjön finns en del föreningsliv även om flertalet föreningar är samfälligheter eller annan form av förvaltande föreningar.

Bilaga 1: Bygdens företag

Bilaga 2: Bygdens föreningar

UTKAST NUMMER 1!
UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

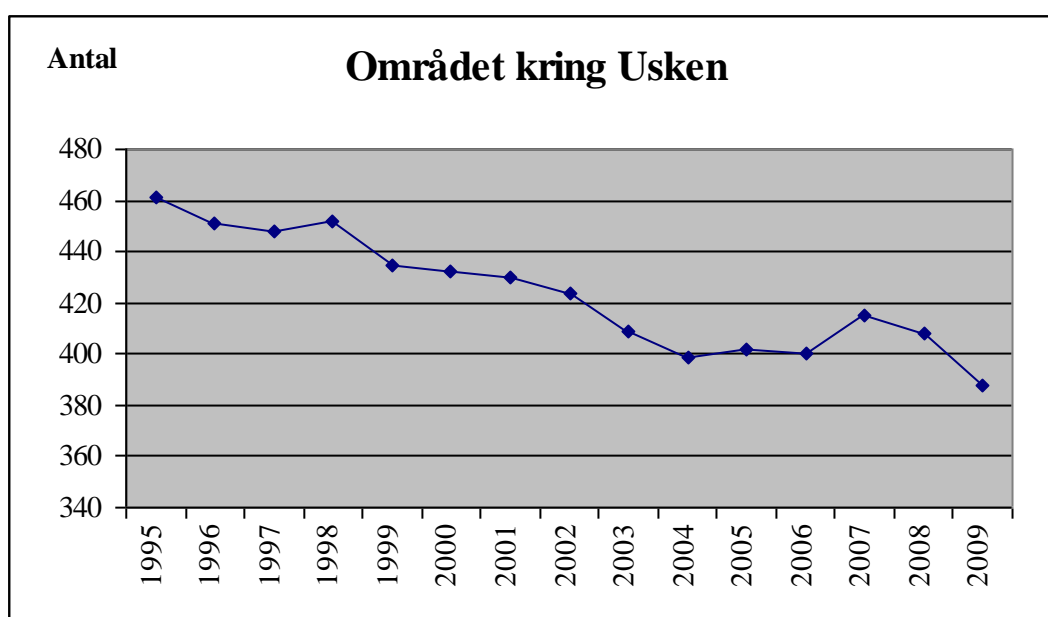
4. BEFOLKNINGEN I USKENBYGDEN

Området kring sjön Usken ligger i den västra delen av Lindesbergs kommun. Trakten gränsar mot Nora kommun och historiskt sätt präglas området av bergsbruk och hyttorna. Runt sjön finns ett antal mindre byar såsom Öskevik, Siggebohyttan, Mårdshyttan osv.

Befolkningsutveckling och befolkningssammansättning beskrivs i tabeller och diagram nedan:

Befolkningsutveckling år 1995-2009 i området kring Usken

Ålder	1995	2009	Förändring 95 - 09	Förändring 95 - 09, %
0-w	461	388	-73	-15,8

Källa: SCB.

Befolkningsutveckling i området kring Usken i olika åldersgrupper år 2000-2009

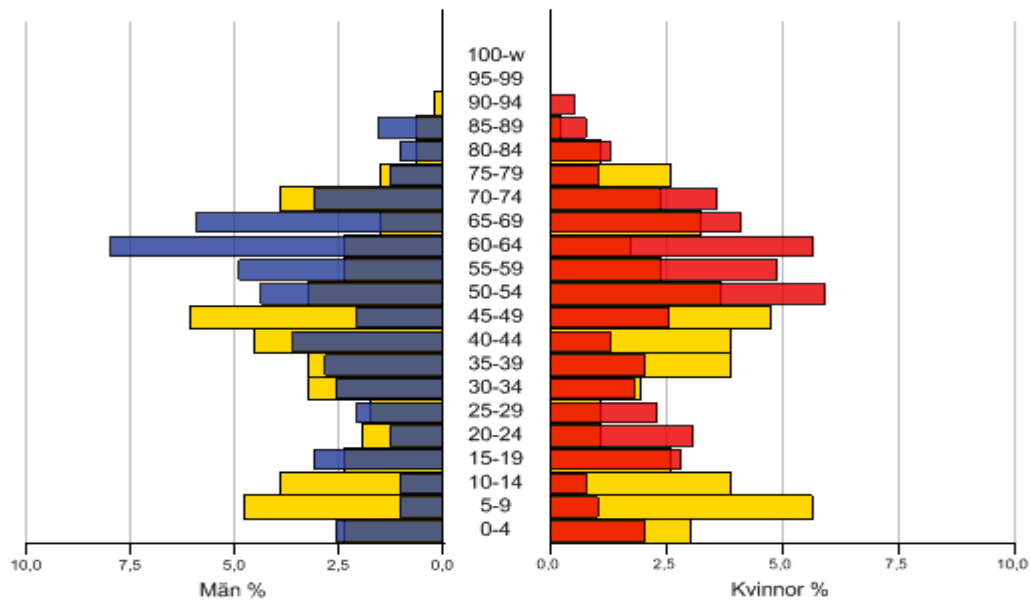
Ålder	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Förändring 00 - 09	Förändring 00 - 09, %
0-5	11	11	8	9	10	15	13	18	21	22	11	100,0
6-15	64	55	53	44	40	36	27	27	24	13	-51	-79,7
16-18	24	25	25	23	22	20	25	24	19	11	-13	-54,2
19-24	18	21	18	22	24	20	20	27	20	27	9	50,0
25-29	15	17	14	12	10	13	13	18	18	17	2	13,3
30-49	115	112	106	93	89	86	82	86	83	73	-42	-36,5
50-64	112	118	125	125	123	129	138	130	132	131	19	17,0
65-79	55	53	55	57	54	53	55	61	70	74	19	34,5
80-w	18	18	20	24	27	30	27	24	21	20	2	11,1
Summa	432	430	424	409	399	402	400	415	408	388	-44	-10,2

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

Källa: SCB.

**Befolkning år 2009 runt Usken
jämfört med år 1995**

2009-12-31

Ålder	Antal			%		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
0-4	10	8	18	4,9	4,3	4,6
5-9	4	4	8	2	2,2	2,1
10-14	4	3	7	2	1,6	1,8
15-19	12	11	23	5,9	5,9	5,9
20-24	5	12	17	2,5	6,5	4,4
25-29	8	9	17	3,9	4,9	4,4
30-34	10	7	17	4,9	3,8	4,4
35-39	11	8	19	5,4	4,3	4,9
40-44	14	5	19	6,9	2,7	4,9
45-49	8	10	18	3,9	5,4	4,6
50-54	17	23	40	8,4	12,4	10,3
55-59	19	19	38	9,4	10,3	9,8
60-64	31	22	53	15,3	11,9	13,7
65-69	23	16	39	11,3	8,6	10,1
70-74	12	14	26	5,9	7,6	6,7
75-79	5	4	9	2,5	2,2	2,3
80-84	4	5	9	2	2,7	2,3
85-89	6	3	9	3	1,6	2,3
90-94	0	2	2	0	1,1	0,5
95-99	0	0	0	0	0	0
100-w	0	0	0	0	0	0

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

Summa	203	185	388	100	100	100
-------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Källa: SCB.

5. UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN

5.1. BARN OCH UNGA I USKENBYGDEN

Barn med rätt till omsorg eller skola

I nuläget bor 53 barn mellan 0 och 20 år i Uskenbygden (i Lindesbergs kommun). Dessa hör till Nordvästra skolområdet, dvs Hagabackens förskola och skola i Guldsmedshyttan.

- 22 av barnen är i förskoleåldern eller kommer snart att vara det. Av dessa saknar 9 barn kommunal eller alternativ barnomsorg. 6 av barnen går på den tilldelade förskolan Hagabacken och 7 av barnen – eller **54 %** av alla barn som har barnomsorg - går till ett annat alternativ i Nora eller Lindesberg.
- 13 barn är i grundskoleåldern, varav 6 barn går på Hagabacken. Övriga 7 – eller åter **54 %**, - går i skola i Nora. (Gångavstånd till skolskjuts: Se 5.8. Vägar och transporter)
- 18 barn/ungdomar är 17-20 år. Vi har inga uppgifter om i vilken skola de går, men också de behöver tillgång till kollektivtrafik för att ta sig till och från skolan eller utbildningen.

Pedagogisk Omsorg /Barnomsorgspeng 2009-07-01

Pedagogisk omsorg ersätter begreppet familjedaghem. Barnomsorgspengen är ett kommunalt bidrag till den pedagogiska omsorgen som föräldrar själva väljer. Lindesbergs kommun är skyldig att godkänna pedagogisk omsorg i enskild regi om kraven uppfylls. Kraven för pedagogisk omsorg kan man hitta på www.sweden.gov.se/sb/d/11634_2010-04-27

Enligt Ingalill Senneryd, nämndsekreterare vid Barn- och utbildningsförvaltningen, Lindesbergs kommun, har ingen ansökt om att få bedriva enskild pedagogisk omsorg i kommunen.

Riktvärde för kommunalt bidrag är (detta gäller vid friskolor):

- Summa nettobidrag FÖRSKOLA per viktat barn: 87 567 kr netto.
(Brutto 95 633 kr före avdrag för taxor och avgifter).
- Summa nettobidrag FRITIDS per elev: 26 651 kr netto.
(Brutto 32 391 kr före avdrag för taxor).

Ansökan ska vara kommunen till handa 6 månader innan verksamheten startar.

Lekplatser

I dagsläget finns det en kommunal lekplats i Uskenbygden - i Öskevik. Lekplatsen är för närvarande i dåligt skick.

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Barnfamiljer har numera full frihet när det gäller val av ort för barnomsorg och skola. Vilken ort man än väljer har man rätt till skolbuss. Det finns en bra information från kommunen om alla möjligheter. Kollektivtrafiken är anpassad till skoltider och arbetstider i Nora och Lindesberg. Gymnasieelever har rätt att använda skolbussen till länsbusshållplats. Under skollov finns en etablerad fritidsverksamhet på Uskavigården. Lekplatsen i Öskevik är fräsch, säker och användbar för barn i alla åldrar och vägen har ordentlig skyltning om ”lekande barn”.

Åtgärder:

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Formulera ett brev till kommunen/politiker i Lindesberg och Nora med krav om äkta valfrihet. Arbetspendlande föräldrar ska kunna ta med barn till arbetsortens skola och barnomsorg.
- Lägga ut på hemsidan Usken.se länkar till kommunens information om pedagogisk omsorg, barnomsorgsavgift och ansökansförfarande. Kräv bättre information om barnomsorgsavgift och pedagogisk omsorg.
- Ta kontakt med bussföretag/ Länstrafiken om tider för kollektivtrafik.
- Utarbeta ett förslag för uppfräschning av lekplatsen och sök medel till detta från kommunen.
- Ta kontakt med Uskavigården om möjligheter för fritidsverksamhet under skollov.
- Ta kontakt med Vägverket om skyltning för barnsäkerhet.

5.2. ÄLDRE I USKENBYGDEN

I slutet av 2009 fanns i Uskenbygden 94 personer som är äldre än 64 år, vilket utgör 24% av befolkningen. Därtill kommer många äldre fritidsboende som är skrivna på annat håll. Allt fler äldre, oavsett ålder och sjukdomar, vill och förväntas bo kvar i sina hem så länge som möjligt. Men med serviceutbudet på bilavstånd blir det problem förr eller senare eftersom bilkörning i hög ålder är i många fall helt olämpligt. Vill man underlätta för de äldre att kunna bo kvar, bör man snarast börja planera för detta.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Det sociala samspelet med människor, gemensamma aktiviteter och gemensam historia är viktigt för trivsel och trygghet. Kommunens service och kommunikationer är nu bättre anpassade till de äldres livssituation och behov. Ingen behöver längre flytta från sin bygd eller vara beroende av grannars och släktingars välvilja för att kunna bo kvar. Speciella äldreboendestäder på olika orter i bygden har blivit ett bra alternativ för äldre som inte längre orkar med vedhuggning och snöskottning. Specierier eller färdigmat körs ut till åldringar efter behov. För dem som vill åka in till tätort för egna inköp finns efterfrågestyrd kollektivfärdmedel att tillgå.

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Utred förutsättningarna för efterfrågestyrd byabus/taxi för besök, inköp och service i områden dit kollektivtrafiken inte når.
- Utred förutsättningarna för speciella äldreboende
- Utred förutsättningarna för utkörning av matvaror till äldre
- Utveckla gemensamma aktiviteter för äldre och ensamhushåll .

5.3. ARBETE OCH NÄRINGSLEV I USKENBYGDEN.

Näringslivet i Uskenbygden består i huvudsak av småskalig näringsverksamhet i en rad olika branscher. En genomgång visade att ca 65 företag finns i bygden. De flesta är enskilda firmor utan anställd personal. En tredjedel, ca 20 st, sysslar med skogsförvaltning – ofta i kombination med mindre jordbruksverksamhet, djurhållning eller annan verksamhet. Endast ett par av jordbruksföretagen har tyngdpunkten på djurhållning eller mjölkproduktion.

Ett 10-tal av bygdens verksamheter är inom service och hantverk. Av dessa är ett par entreprenadföretag inriktade på skogsavverkning, transporter och markbearbetning.

Drygt ett tiotal verksamheter är rena tjänsteföretag såsom konsulter, bokföring, kulturell verksamhet eller inom vård och hälsa. Endast ett företag har handel som huvudsaklig verksamhet.

Inom besöksnäringen har bygden tre viktiga verksamheter: Siggebohyttans Bergsmansgård, Uskavigården och Blåbandrörelsens Kurs- och Lägersgård Vreten.

Arbetspendlingen till arbetsplatser i Lindesberg, Nora, Storå och Örebro är viktiga komplement till den lokala sysselsättningen.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Näringslivsstrukturen i Uskenbygden har förändrats de senaste 10 åren. Fortfarande är de areella näringarna viktiga för bygden, men också här har ändrade regler för EU-stöd till jordbruken och världskonkurrensen beträffande skogsråvara medfört förändringar. Flera jordbruk har specialiserat på nischgrödor och ekologisk produktion. En del gårdar med mindre djurbestand har kunnat leva vidare på grund av lokal produktförädling och samhällets behov av närproducerad livsmedel. För skogsbruket har sågade trävaror relativt sett blivit viktigare, men såväl jordbruket som skogsbruket har blivit viktiga aktörer som energiproducenter. Idag är poppel och hybridasp påtagliga inslag i landskapsbilden. Den nya produktionen har i sin tur öppnat nya möjligheter för skogsentreprenadföretag och landskapet har blivit mer varierat med större inslag av lövskog.

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

Med avsevärt förbättrade data- och telekommunikationer har bygden lockat flera tjänste- och serviceföretag. Distansoberoende tjänster och internetbaserad E-handel sysselsätter nu fler personer – framför allt yngre – än skogsnäringen. Glesbygdsanpassade allmänna kommunikationer, bättre regler för skolskjutsar och en förbättrad barnomsorg har gjort det möjligt för yngre företagare att etablera sig i bygden där de kunnat kombinera ett bra företagsklimat med en bra boendemiljö. Flera av de nya tjänsteföretagen hänger ihop med fler permanentboende i fritidshusområdena.

Flera egenföretagare inom hantverksyrken finns nu i bygden. Några av dem har flyttat in i äldre hus som de rustar på sin fritid. Med ca en mil till såväl Storå, Nora och Lindesberg har Uskenbygden ett centralt läge för byggföretag, snickare, rörmokare, elektriker m fl.

Förbättrade telekommunikationer har också medfört att boende i bygden som tidigare pendlade till arbetsplatser på annan ort kunnat distansarbete från hemorten. Arbete i hemmet ett par dagar i veckan sparar mycket tid och pengar för individen och minskar biltrafikens negativa miljöeffekter.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Tillsätt en grupp för allmänna förutsättningar för företagande i bygden
- Skissa ett scenario för bygdens jordbruk och skogsbruk som energiproducenter.
- Undersök intresse/förutsättningar för vindkraft
- Förbättra tele- och datakommunikationen i bygden. I första hand ta upp en dialog med teleoperatörer (Telia?) om mobiltäckning och mobilt Internet i de delar av bygden där täckningen är bristfällig. (Se vidare delområde ”IT och telekommunikationer”)
- Förbättra vägstandarden. I första hand gäller det grusvägen väster och norr om Usken. Dessutom behövs en komplettering av ortsnamnsskyltningen och vägs skyltningen, t ex till Siggebohyttan från Lindesberg och till Öskebohyttan från Mårdshyttan. (Se vidare delområde ”Vägar och transporter”)
- Förbättra skoltransporter och barnomsorg. Berörda myndigheter i Nora och Lindesberg kontaktas. (Se vidare delområde ”Barn och unga”)
- Underlätta permanentboende i fritidshusområdena. I ett första steg kartlägga kommunens regelsystem för konvertering av fritidshus till bostadshus och formulera klara och tydliga regler för detta. (Se vidare delområde ”Boende och bebyggelse”)

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

5.4. BOENDE OCH BEBYGGELSE I USKENBYGDEN

Sjönära byggnation och boende är attraktivt. Å andra sidan vill många bevara strandskyddet. Eftersom villatomter i bygden uppfattas som svårsålda pga de finansiella förutsättningarna och kostnadsläget för nybyggnation, kan det vara mer realistiskt att öka antalet invånare genom att kommunen tillåter permanentboende i fritidshus. Kommunen kan också medverka till att hitta konstruktiva lösningar till enskilda VA-anläggningar. Byggnadsnämnden och stadsarkitekten kan ha en aktivare roll i bygdens utveckling. Det kan handla om information till fastighetsägare gällande konvertering av fritidshus till permanentbostad eller råd vid renovering och underhåll av byggnaders exteriörer för att lyfta fram byarnas egenart.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Inflyttning av permanentboende ökar i bygden. Ofta är det fritidsboende som blir permanenta, men en del nybyggnation har också skett. Genom det växer befolkningen och genomsnittsåldern i bygden sjunker med inflyttade barnfamiljer. För de äldre som vill bo kvar i bygden finns lättskötta marknära bostäder med egen liten trädgårdstäppa. Detta har öppnat möjligheter för en yngre generation med växande familjer att förvärva hus och flytta till bygden.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Utred intresset för att stycka av tomter för permanent- och fritidshus.
- Utred kommunens policy gällande strandskyddet och bebyggelse i attraktiva lägen
- Klarlägg vad som krävs för att fritidshusägare kan/vill bo permanent i sina fritidshus.
- Undersök intresset för äldreanpassade bostäder kring Usken.
- Utred intresset för info/utbildning om byarnas egenart, bebyggelse mm för att bevara befintliga bebyggelsekaraktärer.

5.5. SAMHÖRIGHET OCH LIVSKVALITET I USKENBYGDEN

Samhörighet och livskvalitet är ”mjuka” värden som är högst individuella och personliga. Därför är de svåra att hantera; en aspekt som är viktig för en person kanske inte alls värderas hos en annan. Hur personliga och subjektiva de än må vara är de viktiga för hur folk trivs och mår. Även om tycke och smak kan peka åt olika håll – och ibland stå i konflikt med vad andra uppskattar – har vi förstått att de är viktiga för individen och väljer därför att inte undvika dem i utvecklingsplanen.

Med ”samsörighet” menar vi känslan av delaktighet och gemenskap. Flera förslag på åtgärder som vi fick in via den genomförda enkäten uttryckte behov av delaktighet i t ex utvecklingsprocessen eller ökad gemenskap genom t ex gemensamma aktiviteter och rikare föreningsliv.

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

”Livskvalitet” kan handla om alla tänkbara aspekter i livet. För en del människor är stillhet, ro och naturskön boendemiljö viktiga aspekter på livskvalitet. För äldre kan det vara hälsa medan jämnåriga kompisar är det viktigaste för unga. Brister i livskvalitet kan vara ensamhet, sysslolöshet eller dåligt fungerande vardagsliv

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Föreningslivet i bygden har utvidgats och antalet aktiviteter som är öppets för alla har ökat. Byalag och byföreningar runt sjön har särskilt uppmärksammat behoven hos äldre, ungdom, ensamstående och barnfamiljer. Varje år hålls ”Uskenbygdens Dag” där föreningar och verksamheter anordnar aktiviteter runt hela sjön. En bytesmarknad för begagnade prylar drar många nytta av och på köpet träffar bygdebor som de annars inte skulle ha träffat.

Flera nya samlingslokaler har kommit till med det ökande föreningslivet. Bland annat finns numera en ”bygdegård” i Öskebohyttan som används flitigt av såväl bybor som andra. Också Siggebohyttans bergsmansgård, Uskavi, Vreten och en åretruntöppen kvalitetsrestaurant är populära träffpunkter för folket i bygden.

En gång i månaden träffas man i gamla Bagarstugan vid Vretens för att baka bröd i stenbakugn.

Uskens amatörteatergrupp visar en gång om året en föreställning i Siggebohyttans loge.

Den sociala andan och sammanhållningen har förbättrats med ökat föreningsliv och fler aktiviteter året om. Många upplever det som ett positivt bidrag till samhörigheten i bygden och en förbättring av deras livskvalitet.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Undersök möjligheterna till föreningar/aktiviteter som kan engagera såväl boende och deltidboende
- Anordna Uskenbygdens Dag i samverkan med företag, föreningar och andra aktörer runt sjön.
- Främja stolthet över och kärlek till bygden genom studiecirklar om bygdens historia.
- Iordningställ en bagarstuga för folk i bygden vid Vretens Kurs- och Lägergård
- Iordningsställ informationstavlor/anslagstavlor i byarna runt Usken
- Etablera servering av bra mat, kaffe, öl och vin någonstans vid sjön

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

5.6. REKREATION OCH FRITID I USKENBYGDEN

Enkäten gav många förslag gällande rekreation och fritid. Det är uppenbart att såväl permanentboende som deltidboende vill ha mer att göra på sin fritid och ha bättre möjligheter att utöva olika fritidsaktiviteter under olika årstider. Med fler äldre som lämnat arbetslivet och fler turister och fritidsboende kommer behovet av rekreativsmöjligheter sannolikt att öka.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Många åtgärder har vidtagits för att möta den ökande efterfrågan på området rekreation och fritid. Det finns nu flera allmänna och välskötta badstränder runt sjön och det bedrivs mer sportfiske under såväl sommar som vinter. Det finns flera badbryggor och en allmän småbåtsbrygga. Vandringslederna är numera i bra skick och det finns rundvandringsleder med anknytning till Bergslagsleden där man efter promenaden kommer tillbaka till utgångspunkten. Föredrar man cykel som färdmedel finns det en populär gång- och cykelväg som sträcker sig från Fanthyttan till Nora.

På vintern finns preparerade skidspår på flera platser runt Usken och när isen håller plogas en skridskobana och en bana för långfärdsskridskor på sjön. En värmestuga vid strandkanten ger lindring åt trötta fötter och ben.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- **Badplatsen i Siggebohyttan:**
 - Rejäl buskröjning, iordningställande och uppsnyggning av parkeringen
 - Översyn av omklädningsrum, toalett, sopkärl och livräddningsutrustning
- Uppfräschning/iordningställande av övriga badstränder runt Usken
- Öka tillgänglighet till sjön också för dom som inte har egen strand
- Undersök möjligheterna till småbåtshamn/båtbryggor i Usken.
- Utveckla ädelfisket i sjön
- Utred rundslingor av varierande längd i anslutning till Bergslagsleden så att man kan komma tillbaka till utgångspunkten utan att behöva gå samma väg. Sköt om övriga vandringsleder
- Preparera skidspår i Öskevik och andra platser runt sjön
- Ploga för skridskoåkning på Usken
- Gör en Boule- bana vid Vretens Kurs- och Länergård
- Ombyggnad av småbåtshamn vid Vreten
- Utökad fisketurismen i Fåsjön

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

5.7. KULTUREVENEMANG OCH NÖJEN I USKENBYGDEN

I Uskenbygden finns en hel del kulturella evenemang olika tider på året. På sommaren finns konstutställningar på Vretens Kurs- och Länergård, musikkvällen på Uskavigården, spelmansstämma, hantverksdagar och konserter i Siggebohyttan, midsommarfirande på flera håll och guidade vandringar på Grönvollsön. Under vinterhalvåret finns evenemang för daglediga i Öskeviks Missionshus, Julmarknad på Siggebohyttan, berättarkvällar, nyårsfirande i Öskebohyttans Missionshus och utställningar i Siggebohyttan och Vreten inom ramen för Lindesbergs kommuns kulturhelg Vinterspår. Alla tillställningarna är uppskattade av folk i bygden och av besökare i bygden.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Kulturlivet i bygden blomstrar. Tillställningarna har ökat framför allt höst, vinter och vår. Det finns numera en aktiv samverkan mellan aktiviteterna i Siggebohyttan, Uskavi, Vreten och Öskebohyttans Missionshus och kommunen stöttar på olika sätt kulturevenemangen i bygden.

Det finns två amatörteatergrupper som uppför sommarteater i Öskebohyttan och Siggebohyttan. Flera gånger under året hålls i Missionshuset i Öskebohyttan Berättarkafé om träkol/kolning och om livet som det var förr. Berättarfestivalen i Siggebohyttan lockar bl a professionella berättare från när och fjärran liksom en stor publik. Mindre kulturevenemang finns i möteslokaler runt hela sjön. I alla byar runt Usken finns intressanta kulturstigar där besökare kan ta del av byns historia. På rastplatser och andra ställen finns information om kulturstigarna runt sjön. Vi har guidningar i alla byar med berättelse från för.

Under sensommaren samverkar evenemangsställena runt Usken i ”Uskenkult” – en kulturvecka med konst, litteratur och bygdens kulturhistoria.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Utveckla samverkan mellan aktiviteterna i Öskebohyttan, Siggebohyttan, Uskavi och Vreten och undersök kommunalt marknadsföringsstöd till evenemangen
- Starta grupper för utformning av Kulturstigar i byarna runt sjön
- Utveckla idén med Berättarfestival i Siggebohyttan
- Utveckla idén med berättarkafé för träkol/kolning i Öskebohyttan
- Utveckla idéerna med sommarteater i Öskebohyttan och Siggebohyttan

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

5.8. VÄGAR OCH TRANSPORTER I USKENBYGDEN

Vägar och transporter

Arbetsgruppen har samlat in synpunkter och önskemål från boende och besökande i Uskenbygden genom möten, samtal, och enkäter mm. Från detta har tyngdpunkten inom infrastrukturområdet berört kollektivtrafik, vägar och transporter samt IT-kommunikation.

För de boende längs vägsträckningen Mårdshyttan till Öskevik väster om Usken är den dåliga grusvägen en begränsning. Omkring två månader per år är vägen nedsatt till max 12 tons fordonsvikt. Resterade tid av året är vägens standard väldigt låg och otrevlig att köra på. En stor andel av de boende på västra sidan sjön pendlar dagligen på vägen, den dåliga standarden gör det besvärligt att ta sig till och från exempelvis arbetet. De flesta som inte pendlar längs vägen bedriver någon form av jord- eller skogsbruk som kräver en väg med hög standard som är farbar året om. Sammanfattningsvis är en hög standard på vägen runt Usken en förutsättning för att bo där, en förutsättning för att bedriva näringsverksamhet och att ta sig till och från arbetet.

Kollektivtrafik

Idag finns kollektivtrafik längs östra sidan av sjön mellan Lindesberg och Nora via Fanthyttan. Tre bussar går dagligen i båda riktningarna, de är framför allt anpassade till skoltiderna. Det finns ett ytterligare behov av arbetstidsanpassade bussar samt bussar där äldre och personer utan körkort och bil kan göra nödvändiga resor till tätort för exempelvis inköp.

För kommunal skolbusstrafik gäller idag att barn får ta sig själva från hemmet till skolbussens hållplats när avståndet är inom:

Förskolan till 3:an	2 km
4:an till 7:an	3 km
8:an och uppåt	4 km

Detta betyder alltså att barn som är 6 år ska gå ensamma två kilometer till skolbussen i mörkret stora delar av året. Det är en väsentlig skillnad att gå två kilometer till skolan på upplysta gator/gångvägar och att gå i mörkret. Detta gör att föräldrarna på landet måste skjutsa barnen till och från skolbussen.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Under de år som gått har tre genomgripande förbättringar gällande vägar och transporter genomförts i Uskenbygden.

Vägarna i Uskenbygden håller en bra standard året om. De är inte längre ett hinder för befolkningen att pendla till och från jobbet eller ett hinder för att bedriva näringsverksamheter som kräver tillgång till tung transport. Vägarna är nu istället en tillgång för bygden som skapar möjligheter till näringsverksamhet och arbetspendling.

I byarna runt Usken finns efter vägen belysning som hålls igång vintertid för att öka säkerheten och trivseln för de boende. Vägskyltningen är tillfredsställande med avseende på säkerhet och besöksmål.

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

Parallellt med asfaltvägen på östra sidan Usken finns en iordningställd cykelväg som är en del av grunden för turismen i bygden.

Kollektivtrafiken är anpassad efter de behov som finns. Bussarna går i tillräcklig omfattning för att familjer ska kunna klara sig med en bil. Avgångstiderna är anpassade till framför allt skoltider och arbetstider. Det finns en anslutningstaxi som går på västra sidan runt sjön och möjliggör nödvändiga resor till centralort för inköp mm. Ökad täthet på avgångar leder även till att fler besökare kan ta sig till Uskenbygden och ökar underlaget för näringsverksamheter som baseras på besökande.

Skolbusstrafiken är anpassad för barn på landsbygden. Barnen kan själva ta sig till närmsta hållplats året om. Föräldrarna till skolbarnen begränsas inte längre till speciella arbetstider när de inte måste skjutsa barnen till närmsta hållplats. Sedan hösten 2011 finns en busslinje från Öskevik till Storå via Öskebohyttan, Garphyttan och Mårdshyttan.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Ta upp en diskussion med Trafiktverket/Svevia om grusvägen väster om Usken och hur de kan förbättras till godtagbar standard – ev. asfaltbeläggas.
- Diskutera med Länstrafiken om arbets- och skoltidsanpassad turtäthet. Utred möjligheterna till alternativa kollektivtrafikformer
- Undersök förutsättningar för samåkningspool för arbets- och inköpsresor
- Ta upp diskussion med kommunen om skolskjutsar i bygden
- Utred förutsättningarna för en cykel- och gångväg Fanthyttan, Mårdshyttan, Uskavi, Siggebohyttan, Öskevik, Vreten, Nora.
- Lägga fram förslag på vägskyltning från Lindesberg – t ex till Tre sjöars väg, Siggebohyttan, Fjärilstigen, utsiktspunkt mm.
- Föreslå varningsskylt för barn vid badplatsen i Siggebohyttan
- Föreslå vägskyltning till Öskebohyttan från Mårdshyttan och Öskevik
- Utred vägbelysning Mårdshyttan – Fanthyttan som en trafiksäkerhetsfråga.
- Sänkt hastighet i Mårdshyttan

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

5.9. IT OCH TELEKOMMUNIKATION I USKENBYGDEN

Informationsteknik och telekommunikationer har blivit oundgängliga hjälpmedel i all ekonomisk och teknisk verksamhet i dagens samhälle. I synnerhet för unga håller tekniken också att bli oundgängligt för det sociala livet genom s.k. sociala medier.

Brister i tillgången på bra data- och telekommunikation upplevs idag som ett ekonomiskt, tekniskt och socialt handikapp som hämmar yrkesutövning och företagande samt reducerar möjligheterna till social interaktion på ett modernt sätt.

I norra delen av Uskenbygden är mobiltäckningen bristfällig eller saknas helt. Tillgång till bredband är också begränsad t ex i Mårdshyttan. Detta är helt oacceptabelt i ett modernt samhälle.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Utvecklingen inom IT och telekommunikationer har fortsatt att utvecklas snabbt de senaste åren. Den lösning på mobiltäckning och bredband som genomfördes för norra delen av Uskenbygden blev snabbt omodern och ersattes av helt ny kommunikationsteknik. Mobilt bredband är ett kostnadseffektivt alternativ till kabelbunden kommunikation och föredras av alla som vill arbeta från bostaden, bilen, skogsmaskinen, älgpasset eller badstranden.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Utred alternativa lösningar för att snabbt förbättra mobiltäckning i bygden. Starta ev. ett distansarbetsprojekt och inbjud Telia som partner.
- Utred förutsättningarna till bättre bredbandåtkomst
- Utred orsakerna till dålig TV-mottagning

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

5.10. BESÖKSNÄRING OCH FRITIDSBOENDE I USKENBYGDEN

Besöksnäringen är en växande bransch i världen och så också i Sverige. Branschen omfattar den konsumtion som besökare gör under ett besök i form av varuinköp, kostnad för kost och logi och transporter (bil, tåg, flyg, hyrbilar mm)

- Mellan åren 2000 och 2007 ökade turismkonsumtionen i Sverige med 50% och uppgick år 2007 till 237 miljarder kr.
- Under samma tid ökade antalet sysselsatta i besöksnäringen med 32% . År 2007 var 160 000 sysselsatta räknat i årsverken, medeltal. (Det innebär att antalet sysselsatta personer – i synnerhet under högsäsong - var långt högre.)
- Utländska besökarens konsumtion i Sverige – den s.k. turismexporten – var år 2007 87,6 miljarder kr. (Nästan 20 miljarder kr mer än den samlade svenska exporten av personbilar samma år)
- Besöksnäringen stod för 2,81% av Sveriges BNP

I Uskenbygden finns goda förutsättningar att dra nytta av den ökande turismen. Uskavigården, Vretens Kurs- och Lägergård och Siggebohyttans Bergsmansgård är redan inarbetade besökspunkter som skulle kunna utvecklas. Runt sjön Usken finns ca 200 fritidshus som också utgör en potential för olika former av utveckling.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Genom de utvecklingsplaner som genomförts på Uskavigården, Vretens Kurs- och Lägergård och Siggebohyttans Bergsmansgård har antalet besökare i bygden ökat successivt och nu är turismen en viktig näringsgren i bygden. Antalet gästnätter har ökat för varje år de senaste åren mycket beroende på att man har lyckats förlänga säsongen avsevärt och också utvecklat verksamheterna under vinterhalvåret.

Numera finns också en högklassig åretrunt-restaurang som ett resultat av den ökade turistströmmen.

Under högsäsong sysselsätter besöksnäringen ett 50-tal personer, varav många är studielediga ungdomar.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Etablera en utvecklingsgrupp för besöksnäringen i bygden. I gruppen bör representanter för Uskavigården, Vreten och Siggebohyttans Bergsmansgård ingå.
- Utveckla besöksmål, t ex turistturer längs högsta kustlinjen, gruvor, kalkbrott, hyttruinerna.
- Undersök förutsättningarna för bättre nyttjande av vattenarealer (Fåsjön, Usken) t ex kanotning, båtuthyrning, fiskeguider/fiskepaket för besökande etc.
- Utveckla souvenirer från bygden, t ex vykort, träföremål mm.
- ”Edens lustgård” – överglasning av kalkbrott
- Äventyrsbad i Dyrkatorp

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

5.11. KULTURMILJÖER – INDUSTRIMINNEN I USKENBYGDEN.

Bergshanteringen i Uskenbygden under århundraden har efterlämnat inte bara enstaka historiska lämningar, utan sammanhängande miljöer där man fortfarande kan ana olika tiders ekonomiska verksamheter. De sju byarna runt Usken har alla rester av de hyttor som en gång gav bygder framgång och välfärd. I närheten kan man hitta gruvområden där det bröts järn, koppar eller silver. Bergtäkter av kalk, dolomit och marmor samt kalkugnar är andra inslag av bergshantering i bygden. Områden med varphögar, sindersten och andra bi- och restprodukter vittnar om olika epoker i bygdens förindustriella historia.

Vid bäckar och vattendrag finns fortfarande rester av smedjor, fördämningar och dammar. I kringliggande skogar finns spår av kolningen i form av kolbottnar, kolarkojor gamla körvägar och stigar.

Den bybebyggelse som en gång uppstod runt hyttorna finns fortfarande delvis kvar och den välstånd som bergshanteringen skapade kan anas i många hus. Många ekonomibyggnader i sindersten och välbevarade bergsmansgårdar i timmer kan ses på många platser i bygden. Den mest iögonfallande är den unika bergsmansgården i Siggebohyttan som utgör en storslagen kulturmiljö och ses av folk i bygden som en symbol för bygdens storhetstid.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

De senaste åren har bygdens kulturmiljöer upplevt en renässans. Hyttbackar, gruvområden och lämningar från bergsmanstiden har röjts och tillgängliggjorts för ortsbor och besökare. Flera hyttområden har iordningställts och utgör en rad ”Hyttparker” där besökare kan ta del av platsens historia på uppsatta informationstavlor eller bara sitta ner och känna historiens vingslag. I Hyttparken i Öskevik har det gamla maskinhuset försiktigt restaurerats och fungerar nu som en utställningslokal för bygden.

Runt sjön finns en populär rundtur där alla bergsmanstidens lämningar kan besökas. Utländska besökare – inte minst nutida ättlingar till bergsmanstidens valloner – uppskattar att besöka förindustriella miljöer som sedan länge är borta i deras hemländer. I flera av byarna finns numera ”Kulturstigar” där besökare under en promenad kan ta del av byns historia och särart.

Bergsmansgården i Siggebohyttan har under åren fått en ordentlig standardhöjning när det gäller sanitet och möjligheterna att ordna sammankomster. Omgivningarna har rensats upp och planteringar har återställts till tiden för gårdens storhetstid. Antalet tillställningar har ökat i logen, som numera kallas ”Teaterlogen” som på 1930-talet. Med det har antalet besökande ökat såväl till de traditionella evenemangen som till muséet och kaffestugan.

ÅTGÄRDER

Följande måste göras för att möjliggöra ovanstående vision:

- Inventera intressanta kulturmiljöer i varje by och avgör på vilket sätt dessa kan bidra till en bygdövergripande helhet
- Avgör hur varje kulturmiljö kan tillgängliggöras för besökande.
- Upprätta tillsammans med berörda intressenter en särskild åtgärdsplan för Siggebohyttans Bergsmansgård
- Utred förutsättningarna för ett museum för träkol/kolning i Öskebohyttan

UTKAST NUMMER 1!

UTVECKLINGSPLAN USKENBYGDEN 2010

5.12. NATUR OCH MILJÖVÅRD I USKENBYGDEN.

Naturen runt sjön Usken är det som boende i bygden uppskattar mest. Med sjön i centrum – omgiven av höga höjder – är Uskenbygden en naturskön trakt. Med sina öppna ångar, odlade åkrar och lundar med lövträd känns bygden välkomnande i kontrast till de omgivande vida granskogarna. Runt sjön finns också byarna med många vackra hus och gamla gårdar.

Den kalkhaltiga jordmånen ger karaktär åt trakten och påverkar starkt flora och växtlighet, men också förekomsten av arter av svampar och insekter. På fält och ångar runt sjön syns ofta älg och rådjur. Hare, räv, bäver och grävling är vanliga i trakten och ibland besöks bygden av lo, björn eller varg från de kringliggande skogsområdena.

Den omväxlande naturen ger hemvist till ett rikt fågelliv och vår och höst ser man otaliga sträck av flyttande sångsvan, gäss, tranor och många andra fågelarter över Usken.

VISION – 10 ÅR EFTER FÖRSTA UTVECKLINGSPLANEN

Medvetenheten om bygdens naturvärden har ökat sedan flera unika biotoper upptäckts i bygden. Några av dem har blivit naturreservat och andra är på väg att bli det. Naturreservatet vid Leja har utökats och Fjärilstigen har utrustats med fler rastplatser för besökare. Naturvärdena har också en ekonomisk sida för bygden. Allt fler besökare lockas av den vackra bygden och den rena och välvårdade naturmiljön.

Gallringen och slybekämpningen som påbörjades i mitten av 2000-talet har fortsatt och uppfattas numera som en självklar uppgift av markägare runt sjön. Lika självklart är det att se till att skrot och avfall inte blir liggande i naturen. Också i byarna har man rensat upp, forslat bort skrot och snyggat till. Åtgärder har vidtagits för att säkerställa sjöns goda vattenkvalitet och i varje by finns numera en återvinningsstation.

ÅTGÄRDER

Följande behöver göras för att förverkliga ovanstående vision:

- Ta upp en dialog med naturvårdenheten vid länsstyrelsen om skyddsvärda områden i bygden
- Gallring och slybekämpning nära sjön och rensning av bäckar.
- Undersök möjligheterna till beten på sjönära hagmarker.
- Städning, uppsamling och bortforsling av skrot och avfall i byar och omgivningar.
- Gör riskanalys som ett led i skyddet av Uskens vatten.
- Återvinningsstation i varje by.
- Fågeltorn vid Fåsjön